

IKNAJA VSAK PATEK

Redakcija: ... Posredniški izvod 25 cent. Uredništvo in upravljalstvo: Trst Via Udine 33. III.

Edino v skupni fronti s tovarniškimi delavcem bo dosegel kmet svoje osvobodjenje.

Trst, 17. aprila 1926. — Leto VII. — Štev. 260.

Glasilo Komunistične stranke Italije

Do dolgem prenehanju nam je mogoče spet ihati. Dasi naš list ni tak, kakor bi nam hoteli, vendar smo gotovi, da se ga bodo socialistični razveselili...

H kmetu

V Julijaki Krajini gre s kmetom vedno bolj navzdol. Vrokov je veliko in ni lahka reč povedati kateri je najpoglavnejši. Najbolj komodo bi bilo ako bi se reklo, da vsi vzroki skupaj pomagajo, da gre z gospodarstvom navzdol...

Ta pot je težka bolj nego se na prvi pogled sdi. Najtežje je pomagati kmetu v sedanjih razmerah, ko obenem ne nudijo nobene stabilnosti, v katerih se vodi obrt in trgovina ne na način ki bi bil skupnosti najbolj koristen...

Način po katerem so nasprotniki kmetu nastopili proti bivši Kmetokrovniški zadrugi v Trstu, je jasen dokaz, da je v teh razmerah pametno in koristo delo težka reč. Ako bi se bila zadruga od vsega začetka udala željam naših kmetov in narodnjakov...

Kakor delavcem, tako bomo govorili jasno in brez laži tudi kmetom. Ako se jim ne bodo pomagali, jim se ne bodo nihče pomagal. Ako so, in so, sami prebiti, naj se združijo z delavci. To je edina prava pot, ki jo bomo morali nastopiti delavci in kmetje.

Navadno se trdi, da imata delavec in kmet nasprotje si koristi. Če delavec bi rad nakupil blago po ceni, kmet bi rad svoje pridele drago prodal. Tisti ki tako govorijo pozabijo, da kmet ne kupi blaga direktno od delavca in da ni kmet tisti, ki na trgu povzroča dragojino. In pozabijo, da če bi tudi bilo res, da imata delavec in kmet nasprotje si interese, so si interesi kmeta in buržoazije še veliko bolj tuji.

Današnja družba ne zagotovi sigurne eksistence obenem, najmanj delavcu in malemu kmetu. Vaski mramor skrbi za svoj obstoj. Ako imamo ljudi, ki za malo in malovredno delo zahtevajo velike plače, je čisto prav in naravno, da skušata tudi delavec in kmet za svoje delo največ dobiti. Pot gre v kolobiarju. Čim več delavec zasluži, tem več in tem lažje pridelava kmet svoje pridele. Dobro plačana kmet in delavec sta skupaj najboljša odjemalca industrijskih izdelkov. Blagostanje delavca in kmeta je splošno blagostanje. To pa dosežeta le pri skupnem delu, pri skupnem nastopu za skupne interese.

Dolgo je bilo treba, da se je oprostilo delavstvu varuštva meštanskih strank. Danes se moramo oprijeti dela da oprostimo kmeta vseh meštanskih in narodnjaških elementov, ki so svoje gospodstvo sgradili na njegovih kmetovih plačih.

Z današnjim člankom smo opozorili naše sodrugi, čitatele in delavce in kmete sploh na važnost kmetijskega vprašanja in na dejstvo, da imamo naravno in s tem vprašanje, ki ga posreduje v svoji vrsti naših sodrug, kmetov in delavcev. V prihodnji številki bomo objavili skizmo, ki so bili glavnimi kmetijskimi vprašanji na sedanjem kongresu.

Politični pregled

Jugoslavija. Tudi jugoslovanska vlada preživlja hudo krizo. Izvana je bila od Sr. Stojadinovića, ki je prinesel na dan celo vso čednost stvari o Pašićevemu sinu Radetu. Obdobje ga je izpekalo na račun države. Znano je, da se deli radikalna stranka, ki ima danes oblast v rokah, v dva tabora. Enemu načelju je Pašić, eden izmed eksponentov drugega pa je Ljuba Jovanovića. Obe grupi sta v globokem nasprotju, akoravno se ta borba vrši bolj zakulisno. Javno je, da je dr. Stojadinovića nastopil z obdobjem R. Pašića po navodilu Ljube Jovanovića.

UREDNIŠTVO.

konkresu naše stranke. Iz tistih sklepov, iz tih in iz naših člankov bodo sodrugi, delavci in kmetje zajemali pouk za tozadnje delo. Z dneva pa bodo jasni, da nimamo nobenega namena se delati kmetu le po zato, da bi ga pridobili na svojo stran. To ni in ne more biti za nas poglavno kakorkoli imamo vse interese odpraviti vsako nesporazumijeno med delavci in kmeti. Poznat je dober vzrok kmetijske krize, to je polavlivo. Kakor je bilo mogoče delavcu, da se resno nastopi za svoje koristi, se takrat ko je dobro proučil vzroke svoje revščine in svoje sužnosti, tako bo tudi kmet hotel vedeti lahko uspešno nastopiti zase in za skupnost, ko bo njemu in vsem jasno kje je vzrok boleznij.

Gubec.

Locarnski dogovor

Nemčija je težko prenašala usodo, v katero jo je spravil poraz v svetovni vojni. Eudena in se posebno Francija so se hali nemške revnanje zato so tudi prišli kitanj nanjo in ji niso pustili niti dihati: Poleg tega, da so ji odvzeli Alžacijo in Lotringijo so tudi zaseli cel pas ozemlja na desnem bregu Rheina. Tu se pa nahajajo največji viri nemškega gospodarstva. Največji rudokopci in premoženjci in industrije se nahaja v tem ozemlju.

Francija.

prizniva hudo krizo. Posebno jo tarpejo finance. Kapitalisti bi radi, da bi bremena nosil samo proletarijat in kmet. Vlada pa ni dovolj energična, ker je sama sestavljena od meščanov ali malomeščanov. Vladna kriza sledi iz vladni krizi. Značilno za današnje razpoloženje v Franciji so volitve dveh novih poslancev v Parizu. Dva poslancev konzervativca sta umrla. Volili so druga dva. Kandidata so postavili nacionalisti, karlisti in komunisti. Meštno okrožje kjer so se vršile volitve se nahaja v arcu buržoaznega Pariza. Pri ožjih volitvah sta bila izvoljena komunistična kandidata. Po izvolitvi so priredili komunisti manifestacije po najlepših bulvarjih. Buržozi so se zgražali nad tako »drznostjo« proletariata in prišlo je do spopada med nacionalisti in komunisti.

Bolgarija.

V času ko »Delo« ni izhajalo, je Cankov kabinet postal očitno. H temu je bil bolgarski tiran prišel, ker je bolgarska reakcija uvidela, da ne bo dolgo kljub vsemu trpetju večine bolgarskega ljudstva zasa. Delala se je nahajala in se še danes nahaja v hudi gospodarski stiski, ki jo je povzročil Cankov način vladanja. Do odstopa je prišlo tudi dejstvo, da je mednarodni proletarijat upvil, da je javno mnenje prišlo žigosati Cankove sisteme. Na Cankovo mesto je prišel Ljapčev, človek iz islega tabora ali pravijo bol »demokratičen«. V resnici pa ni mnogo boljši od Cankova. Narejena je bila amnistija za politične kaznjence. Ustrojena je pa bila tako, kot si jo more človek pričakovati od reakcionarjev. Komunisti in zemljelodci se je bil le v mali meri deležni. Prav je pa prišla mnogim spekulantom in verzičnikom, ki so za časa državljanskih bojov delali in menili profite. Med opofoniimi sodrugi se nahaja Kristi Kabačev, znan italijanskemu proletariatu, ker je bil zastopnik Kominternu (Komunistična Internacionala) v Livornu.

Delavska tola

V razčiščenje razredne zavesti

Delavsko gibanje je danes razširjeno po vseh delih sveta. Kjerkoli se pojavijo države s njim običajnim gospodarskim redom, jim je delavsko gibanje (kajti uspehov ne manjka). Ob tej državi je uplovanje zgolj pokretu na marksiistični podlagi. Pokreti delavskega na narodni ali verski podlagi so izpuhili med in po vojni organizirano moč. Ne odlikuje jih privlačnost. Dostično se nam, v koliko obstojajo ali se snujejo, da ne slonijo na specifično delavski potrebi. Vsek pametnik jih klasifikuje kot meščanske ustanove brez preobratne sile. Odstojeni so kardinalni zahtevi delavskega, zahtevi po celotnem dohodni delu.

Poketni v vojno se je po med marksiistično orientiranim delavstvom tudi izpravi celo pomembna razkol. Za začetkom tega stoletja, čim je prišlo rasti po evropskih parlamentih število delavskih zastopnikov, so jeli Marksovi nauki po nepokanih interpretih (razlagah) blesteti. Zahlelo se je zadovoljevanje delavskim vodnikom, ukrotiti dorogata leva, da ne porde vsah, in rabilo mu postavljeno ograjo — Majhno krdesce praverovnih marksiistov se je pa — ošobito med vojno — celo okrepilo ter v splošni zavestnosti rešilo zaklad, namenjen večini človeštva — Marksovo zapuščino. Ta zaklad je bil dvignjen z izredno vneto, ko je nastopilo začetno osvobodjenje iz suženjskih jarkov svetovne vojne. Hlastno je bilo dogmno, da je zaklad nektrjen ter povsem uspešno preobratni svet, ako se ga z jekleno voljo polo tijo oni, katerim je namenjen.

To se za enkrat — z edino izjemo Rusije — še ni zgodilo. Nasprotno, nastopila je reakcija, ki je vedno bolj prišlo omenjenemu pretehtati po njega vsebini. Med, zelo bogat, pa ni ustvarjen zgolj po Marksu, marveč po njega sicerne straz in splošne njegovih mislecev-prednikov in solobnikov. Valed tega tvori zaklad najmarjivljiva izbira spoznanj in zaključkov o glavni faktorji zgodovine, o človeški družbi in njenem gospodarstvu. Marx je ostal pri tem dosleden modroslovec, ker je vtrajno skuhal postopki vsena pojavom zanjne varstva. Takšna vestnost je mogla podati izkoriščanemu delu človeštva dokaj urejeno zbirko naukov, teorijo, ki je v drugi polovici prejšnjega stoletja izhodisce pričetku socialnega pokreta, ki je pridobila največji vpliv na ideje naxega časa ter jo morajo danes v stalnem prodiraju začasno zajeti in rafinirana sredstva modernih držav.

Človeška družba sestoji, ko se je stalno naselila in porazdelila na države, in skupin ljudi, ki se gospodarsko razločuje in imajo gospodarsko različne interese. Pri Rimljanih n. pr. takšna diferenciacija dolga časa ni nastopila. Donos skupnega delo so v mirnem slovoztvju življali. V 4. stoletju pr. Kr. pa nam Rim je kaže socialne boje v vsej resnosti. Pravilno socialne boje, ker sta bila v boju splošna dva socialna razreda, ki sta imela nasprotje si gospodarske težnje. O podobnih razmerah poročajo zgodovina tudi pri drugih narodih. Kadarkoli se tekom razvoja družba nastala v nje sku skupni razredni boji, nastali so z njimi vrsto socialni razredi kot saventni nosilec immanentnih njim gospodarskih i. dej. Kolikor socialnih razredov, toliko razdeljenih gospodarskih redov. Če pa povemo, da vsakokratno razdeljeni gospodarski red pomeni celoto pravnih in naravnih norm, in ki dolga produkcija in distribucija (razdelitev) potrebščin, potem ni težko uganiti, da je socialen razred ne ljub član družbi, ki goji v marksistike pravi pogledu drugaten, pa vendar merodajen in vladajoč gospodarski red. Ob stopni razredov v tem smislu pri nas ne priznavajo. Takšni detajli bi na izvršeno »omnoženje« in ustanovitveno »nazgoj« vplivali prevač razkrajajoča. Preko tega vpravlja si pomagajo z osebno sloji, kojih razločevanje vloga, srednjega in nižnjega. To vse neobzorno in sprito najdemo vloga »godovine« vloga tudi neresno, vmlakajo v nastavkom uredenosti za vsakek ceno. Remenjo je za vsakega opazovalca med nami to, da ni jih in srednji sloji v hudi porodnih bolečinah izločujeta »vloga« — ali »razredno« do čim najju detijo vsi znaki proletariata. Omnožiti si obdržimo, ker sta izhajajo od Francoski preko Nemcev, presli v lasti vseh socialistov. Buržozijska smad potlačuje, vladane. Po tej delitvi neopredeljeni nižji sloji niso več »uboga« g. majn. »ljubost« ali »revni ljudje«, marveč socialni (oplošni) »razred proletariata. Kar se v očitnem z nastajehi delitve

družbe in posebej o postanku, razvoju, bistvu in lefnjah številčno najobsežnejšega proletarskega razreda povedali Guizot (Gizot), Mignet (Migne), Engels in Marx, vsaja docela tuji za nas. Prvočna po Francoskih namiljena delitve družbe je vsestovata štiri razrede in je bila slednja: 1. Parti feudal, posestniki-kraščaki, zastopniki srednjeveškega patriarhalnega gospodarstva. Patriarhalno, je umeti te, da je graščak imel tudi vpliv na privatno življenje tistih, ki so bili T njim v kakršnokoli zavisnem gospodarskem razmerju. 2. Bourgeoisie (buržoazija), zastopnica kapitalizma T. J kapitalističnega gospodarskega sistema, torej zastopnica ošega gospodarskega reda, čigar pravne in moralne norme povzročujejo privatno lastnino zemlje, surovin, tovaren itd. In kar je glavno, postdarajo privatno lastnik produktor iz teh produktivnih sredstev. 3. Petite bourgeoisie (malomeščanstvo), zastopnica rokodelcev, kmetov, malih obratov. 4. Proletariat, zastopnik po brezposelnosti in onih, ki live ob prodaji svoje delovne sile. Ta razdelitev družbe je bila po strmojavljenu feudalizma senostavljena. Buržoazija si je revolucionarnem pokretu, toda s pomočjo proletariata, izvojevala prvenstvo. Preostala sta le še dva razreda, agrarno — kapitalističen blok buržoazije in proletariata. Malomeščarstvo vladra med tema razredoma. Deloma sila k buržoaziji, deloma pada, četrta sila v odporom, v proletariatu. V pomankljavo točno zadržanega gospodarskega reda ne tvori več opredeljenega socialnega razreda in se ne skuša uveljaviti samostojno politično.

V pojasnjevanje očitnega med politikom in razredom podamo, da se omeneno razpravljanje, nekaj primerov. Mizar spada kot samostojni rokodelci in posestniki med malomeščarstvo, kot meščanski razred proletariata. Če se odloči na razred buržoazije, je dobrodolet, ostaje pa malomeščanem v svoji izvoljeni okolišč. Se le kot tovarnar pohištva po imenasti isti mirno povzročen član buržoazije. — Praviloma ne moremo kmetijskega posestnika, ki je z meščnim delavcem enako revno, vrstili med proletariata. Vgoja, navada in gospodarska zavisnost ga napravijo za privesek buržoazije, dasti je dostikrat primoran nastopiti vlogo meščnega delavca in je kot najnižjesteji tip proletarata. — Državni namestencec je kot takien vedno proletariata. Ako je hkratu posestnik, je z malimi zjemami vedno duševni pripadnik buržoazije, kajti od zadostni omejenosti se te vrste ljudje že ob samem državnem namestjenju čutijo pripadnikom buržoazije. Razlogi gotovo niso drugačni, kakor pri revnem kmetakem posestniku. Pokile ali posesti torej ne dolocata zavedati jasno socialni razred, toda je v to tudi uvidenosti o pripadnosti in razumevanja pripadeti. I. Kdaj lahko govorimo o narodni zavesti? Kadar uvidenosti o pripadnosti k kakemu socialnemu razredu izvira iz le hipne ali trajne osebne koristi, se ne moremo govoriti o razredni zavesti. Ta le je naropit tedaj, kadar vzamemo na vidik široko podlago, karist vseh, ki se nahajajo v enakih ali vsaj podobnih gospodarskih odnosajev in se radi tega zavajajo, da so pripadniki pravi istega socialnega razreda, ki ima iste razredne interese.

Kvarljivo posejajo v uvidenosti o razredni pripadnosti današnje politične meščanske stranke. Njih ustvarjajoče ideje so v glavnem narodne, verske, humanitarne, ustavoparvne. Vstikdar pa tudi toliko gospodarske, da v tetnji po obvladanju množice zajamejo pripadnike obseh socialnih razredov. Na besedah jih množice jasno ne spoznajo, le v njih delj dosledno prejmo dokaz, da stujajo le buržoaziji. Pripadnik proletarskega razreda se v teh strankah lahko uveljavlja osebno, nikdar pa v trajen prid svojega razreda. V tem slučaju zaupa skrb svojih razrednih interesov buržoaziji ter je v zadostnem lastnim interesom le še grobokop vojnemu razredu. In to se ne dogaja posem, marveč tai trunoma.

I. Trditelj avtorjeva je napatno. Socialni razred popolnoma dolocajo gospodarski pogovj dostojna skupini ljudi, ali toločajo, razred dolocajo distribuiraju produktivnih sredstev. Nikakor pa ne opredeljuje razreda pokile ali tudi posest s. ma, najmanj pa je za to treba uvidenosti in razumevanja pripadeti. O. ur.

Kljub številni praznoti si proletariati razred v nesprimljivi porazdelitvi na meščanske stranke prepriči in sajni naravno mu pripadajoč diktat nad buržoazijo. Ta falosni odtovaj bi mogla sprejemati samo različna narodna avost, sigurno in brezovratno neomejeno prepričanje o pripadnosti v resnično odgovarjalni socialni razred. Ne varamo sa, še sodimo, da bi bil rezultat ob tem razreditvju za buržoazijo naravnost prestrahljiv. Številko pripadnikov kmetstva, ljudske, republikanske, narodne, krščanske ali kakorkoli se nazivajočih strank, ki so vse meščanske iz gledi buržoazije, bi se skrdilo do nematnosti. Ne to se ni m. štiti. Na račun proletariata, toda vse stranke, le vedno lahko meščanske-državotvorne, bodisi federalistične.

V napelji slagi so raztepe borov začetke proletarske organizacije in se imenovajo sodaj po potrebi tudi delavske, da bi se posamično politično oborožile s ukroplenim, razpršenim in izoliranim nasprotjem — proletariatom. Pogojimo, se je v naši družini upravljen tako izrazito proletarski naglas. Z meščnim delavcem se na mislino bode, ker si je zavoljo njegove razredne pripadnosti gotovo vsakdo na jasnem. Drugače je pri kmetu. Kmet ima mnogo časa, pa hore malo prilike razmišljati, v tem je njegov položaj soroden brezposelnemu delavcu. Ne moremo trditi, da bi ga bila splošna pridruževanja dvignila k stanovski zavesti, k razredni pa tiak ne. Imovitijski kmet, ki se zaveda interesov, je v splošnem zaslepan, pa se prepričan pristav razreda buržoazije.

(Dalje prihodnjaš)

Prad stavko rudarjev v Angliji

Angliji predi velika stavka rudarjev. Konferenca prodavnikov angleških delegatov je enodolno sprejela resolucijo, v kateri se daje slednja navodila za onen revirja, kjer se vodijo pogajanja z delodajalci: 1. Podaljšanje delovnega časa se ne sprejme pod nikakim pogojem. 2. Principielno je treba stati na stališču, da se obrani pogodba o minimalnih plačah, pogodba mora biti sama sama za celo državo in ne za vsako okrožje poseba. 3. Plače se ne smejo znižati.

Ta sklep je razburil delodajalce, ker daje vladu podporo še tri dni. Delegati angleških rudarjev so odpovedali, da se domogajo v Amsterdamu strokovno internacionalno gleda bojotke premoga, ki bi bil sa časa stavke importiran v Anglijo. Izgleda, da je kriza nezbežna in vse kaže, da bomo imeli v kratkem vsilko stavko rudarjev. Pa tudi kovinarji so v gibanju. Zahtevajo so povisane plače; prišlo je do pogajanj, ki so se pa pretrgala. Velel kmet so zažugali delavci s stavko. Gospodari grozijo, da bodo odgovorili na morebitno stavko z odpustom stavkojučih delavcev.

Zasedanje Društva narodov

Chamberlainova politika je imela navidezno uspeh v Locarnu. Zborovanje Društva narodov v Genfu pa je že enkrat potrdilo mnenja komunistov, da se Evropa in svet sploh ne bo dal zakrpati po kapitalističnem sistemu. Nemčija je v Locarnu pristala na granicijski pak; vled tega ji je bilo obljubljeno stalno ceslo v svetu Društva narodov. Na zborovanju avla so tu tudi Poljska, Spanija in Argentina; zahtevale zasa enako mesto. Intriže za kulismi »dovečanskega« Društva narodov so doprinele, da ni prišlo do nikakega zaključka in zborovali so se prasnih kor vrnili domov. Sedaj predelavajo štatuza »Društva narodov«, da bo v prihodnje boljše funkcionalno v zadovoljevanje vseh včlanjenih držav. Pravez nade.

Obrat na obrambo krize bolga turzija v Bolgariji in na Balkanu, ki se je ustvarilo v Parizu, je prošel amsterdamsko internacionalno, da pripusti njegovemu predsedniku a Henri Barbusu prisostvovati na balkanski strokovni konferenci v Solju. Sassenbach je to odobril. Barvo tako malo izgleda. Ima samostojno internacionalno preovnanje »delavcev soch. Verodost, da bi bil pripadnik na balkansko strokovno konferenco.

V Beogradu prav prično arretirajo proletarske vojnike boljševičke propagandista. Tako so bili aretirani pred šturtir profesor Maslov, dolovca Milica Vargušev, dalje Radimir Miletović, tajnik komunistov. Dušan Djordjević profesor, Radomir Veljavić dijak. Vlada zadržati upravniki »Org. Radnika in Rad. Bogaraki. Vsi so obdolženi komunistične propagande. Turška vlada je imenovala komisijo, ki ima nalogo pripraviti vse potrebne, da se odpravi v državi arabsko pivsivo in se nadomesti s lastnjimi.

Pet letnica Društva živih kaznjencev

W. Wilanski - Šibirjakov
Društvo živih kaznjencev in političnih izgnancev obstaja že 5 let. Ustanovljeno je malo prave ljudi v Moskvi se je društvo razširilo in šteje čez 2000 starih revolucionarjev vs Rusije, kateri so preživeli večji del svojega življenja v zaporih in v izgnanstvu, po ramih krajih v Šibiriji.

12. marca 1917 s padcem carizma, pod prvimi revolucionarnimi udarci, se je započela prva doba ruskega revolucionarnega gibanja, skor to dobo so bile vse revolucionarne sile zaposlene v borbi proti režimu samodržstva.

Pot, napravljen od dneva vsake dekadence iz leta 1825, do prvih revolucionarnih gibanj 1. 1917 je bila dolga in težava.

V teku teh dolgih in trdih desetletij je veliko revolucionarjev prebilo najboljša leta svojega življenja v zaporih in v izgnanstvu. Veliko njih je pustilo svoje življenje v nesnemak boju, dosti drugih pa je vzdržalo v dolgem mučenstvu in končno gledalo smogo svoje vere. Revolucionarji leta 1917, razdejali vrata kaznišč in do smrti jih je prinesla svoboda več tisočim revolucionarjem.

Iz teh vrst kaznjencev in izgnancev, priključitvenih pod carizmom vseh civilnih in političnih pravic je nastalo Društvo živih kaznjencev in političnih izgnancev - iz vse Sovjetske Unije. Trinajst odstotkov članov je v rednih revolucionarnih vrstah že iz leta 1905; 37% od leta 1900; 40% od 1. 1904 in 11% od 1. 1906.

Med vpisanimi v to društvo so tudi tisti, ki so se udeležili manifestacij na trgu Kazan, narodnih (ljudska stranka), socialdemokratskih in političnih (sestojedeseletnih) revolucionarjev; člani južno vevruskega delavskega udeležanja tako zvan narodnih volen (boritelj) za svobodo ljudstva, pionirski revolucionarni gibanj iz leta osmidesetega in devdesetega in dolga vrsta ljudi, ki so se udeležili aktivno prve ruske revolucije okt. 1905. Ti zadnji imajo odtotično večino v Udrženju.

Ne podlagi čustev imajo vstop v to društvo vsi tisti, ki so delali ilegalno delo pod carističnimi vladami in bili obsojeni za svoje revolucionarno aktivno vlogo ali izgnanstvo. 8% družstvenih članov je sestavljeno iz bivših, na smrt obsojenih, 5% na do smrti, 4% obsojenih na 17-20 letni zapor, 8% obsojenih na 4-5 let, 22% med 6-11 let, 19 od sto od 1-3 let. Nekdanjih izgnancev je 27% rednih članov društva. Vpisani v to društvo so prebili povprečno 10.000 let, v različnih ješah in v tabornih izgnancev.

Alli pri vsem tem se jim je posrečilo preživeti vsa samoderžna in jim je bilo mogoče prisostvovati ne samo prvim revolucionarnim znamenjavim, ampak aktivno se udeležiti ustaviteljne prve Republike arpa in dolga. Govorja je, da veliko njih, v dolgih letih je in izgnanstvu, ni niti oždenilo upalo, da se bodo dogodki tako zakorenili.

Kakšno nalogo si je nadelo Društvo živih kaznjencev in izgnancev? Namen ni so števili: Na prvem mestu je preskrba. Razumljivo je, da je ustano dolga hiranja po ješah in v izgnanstvu svoje znake na obraz nekdanjih nezakonitih. Kaznjenci in izgnanci so prišli iz zaporov in so vrnili s pristiselnih Šibirije s poverjenim zdravjem. Danes mora dober revolucionar razumeti, kakšno poglavitno nalogo ima to društvo: pomagati potratim in preskrbiti vzdrževanje vsa lidov, ki so pustili svoje zdravlje po trdnjavah in rušinskih svinca. Zdravi glavni namen društva je zbirka revolucionarnih podatkov, vseh iz spominov živih kaznjencev in izgnancev. Vse to gradivo utrjuje sistematično in primerjano z dokumenti delavskega gibanja in revolucionarnih čini, stali v spominovih revolucionarnega arhiva, kojega se postužebojeji sodrugi, ki pišejo zgodovino ruske revolucije, da od tam trpajo potrebne podatke. Na ta način je bilo mogoče poslati gotovo črne hipe revolucije.

Tretji namen, ki si ga društvo nalaga je ta, da se morajo vsi nekdanji nezakonitih vodilni pri obnovitvi države in pri ustavitvi Republike delavcev in kmetov. V svojih prvih 5 letih obstoja je društvo imelo veliko uspeha in je vršilo veliko delo. Zadeve glade pomoci so bile dobro pretresene in tudi resnice Društvo je ustanovilo tudi mesečnih revolucionarno-zgodovinskega pomena z imenom "Deja in izgnanstvo". Je v narču tudi postavitev muzeja, ki bo imel nameno obrati vse stvari, ki spominjajo na zapor in izgnanstvo članov društva. Društvo je v pripomoč "Mednarodni ruščeli pomoci" in se aktivno udeležuje vsake iniciative in manifestacije, ki ima kak skupnega z zgodovinski spomini revolucionarnega gibanja.

Glavna dolžnost društva, ki danes prave običajno obstanka, je predvsem, da se da na razpolago Delavski vladi in vrsni svoje člane - nezakonitih, vse prisotne revolucionarje - v veliko delo utrdive in razmaha protarske revolucije.

Širite "DELO"

Romano Čermelj

Zavrtna morila-jelika, ki je uronilo bilo toliko najbolj in blede švedno lica mnogim sodrugom, nam je ugrabilo dne 3. t. m. sodruha Romana Čermelja. Bilo mu je komaj 23 let. V proletarske borbene vrste je vsopol prv leta boju in pridno sodeloval pri "Ljudskem odru". Njegovo najljubše polje pa je bilo mladinsko gibanje, kateremu se je posvetil a vs v nemu. Ustrašil se ni nikakih zaprek in deloval neumorno in neona-hljivo med mladimi sodrugi. Sodeloval je tudi pri "Delu" in v času, ko so bili udeležniki naših glasil "Delo" in "Lavorator" - zaprti je med drugimi tudi Romano Čermelj napel vse svoje sile, da je list resno izhajal. Hiral je dolro. Na bolezen se misli ni, vsaj misli ni, da bo moral tako kmalu v roki.

Pogreb se je vršil 5. t. m. ob veliki udeležbi odraslih sodrugov in omladinca. Pri odpremu grobu sile se poslovala v ganljivo besedah zastopnika odraslih in mladih sodrugov.

Tudi Čermeljevo postrvovalno delo bo ostalo v trajnem spominu.

Zbirajte za Tiskovni sklad

Kongres ruskih emigrantov

Nekaj dni je kar se je vršal v Parizu kongres ruskih emigrantov. Kongresa so se udeležili zastopniki vseh struj ruskih emigrantov, ki niso zadovoljni s sedanjimi razmerami v Rusiji.

Ta kongres je počinil iz mnogih ozirov. Iz tajskega poročila zveze ruskih emigrantov in iz sklepov, ki so bili na kongresu sprejeti je jasno, da ima gospoda namen se boriti proti boljševikom t. j. proti ruskim delavcem in kmetom z orožjem v roki. Torej nastalinu potom. Proti tem namenom ni nastopil noben meščanski list. Na kongresu je bila zastopana tudi struja socialdemokratov. Kot govornik je nastopil profesor Struve, ki nam ga socialdemokrate slikajo kot velikega marksista.

Vsi ti ljudje so svoj čas nastopili proti boljševikom zato ker so si osvobodili oblast potom ustaje. Vse meščanske stranke in torej tudi socialdemokrate so proti temu, da bi delavci in kmetje nastopili s orožjem proti kapitalistnemu režimu. Ampak samo če se gre za boj proti kapitalizmu. Kdor hoče nastopiti proti delavcem in kmetom in proti njihovim vladam, sme posesti tudi po orožju in po vsakem nasilnem sredstvu.

Pred kongresom je "Journal de Genève" objavil neko statistiko o socialni in politični sestavi emigrantov. Iz dotične statistike je razvidno da je med emigranti 85 odstotkov takih, ki se zavzemajo zato, da se v Rusiji vspostavi nekdanji republični režim in samo 15 odstotkov je pristihajev socialrevolucionarjev, ki bi radi izpremenili Rusijo v meščansko parlamentarno državo.

Iz tega je razvidno, da maso emigrantov tvorijo grofje, princ, general in plempstvo svoj. Manjšino 15% pa tvorijo nekdanji načelniki matomeščanskih in kmetijskih množic. To so Kerenski, Černov, Miljukov in drugi, ki bi bili pač soprovarjenim zdravjem. Danes mora dober revolucionar razumeti, kakšno poglavitno nalogo ima to društvo: pomagati potratim in preskrbiti vzdrževanje vsa lidov, ki so pustili svoje zdravlje po trdnjavah in rušinskih svinca. Zdravi glavni namen društva je zbirka revolucionarnih podatkov, vseh iz spominov živih kaznjencev in izgnancev. Vse to gradivo utrjuje sistematično in primerjano z dokumenti delavskega gibanja in revolucionarnih čini, stali v spominovih revolucionarnega arhiva, kojega se postužebojeji sodrugi, ki pišejo zgodovino ruske revolucije, da od tam trpajo potrebne podatke. Na ta način je bilo mogoče poslati gotovo črne hipe revolucije.

Ruski narod, ruska revolucija in torej zapodila delavce in kmete, niti ne znanstvenike in umetnike. Ona je ene-mogočilo brezleto življenje na Ruskem plempstvu in vsem drugim izkorščevanjem. Za izkorščevalce se pa ni tržeba o-grevati. Ako se žanje ogrevajo buržujski listi, ni treba, da se žanje s njimi solzariti delavci in kmetje.

Ruskim emigrantom se o zgodilo še nekaj. Njihova sila je obstojala v velikem številu vojaštv Wrangelovih in drugih reakcionarnih armad. Po zadnjem Wrangelovem porazu bi b'ro tržeba o-ja-ke na kak način preživeti. Zato so jih poslali v različne delavce. Skoro goro je, da se so obasali dotični vojski in delavci in proti d'javstvu. Vendar je tudi gotovo, da je nana, kot d'javstvo vplival. Ti vojski so, z'v' bil 'ispicirani, stali svojim 'častnikom dokler so od njih prejimali hrano in plačo. Sedaj se pa morajo sami preživljati in Wrangelovi stierji so je povedali da se na postok-nom omenjenih vojakov ne sme več absolutno računati.

Voja ruskih emigrantov bi torej puč-bila, da bi promagali sedanj' svjetski režim in da bi nastopili proti njemu tudi z orožjem. So pa med seboj idejno in socialno preveč razdeljeni, da bi bil trajen skupen nastop med njimi mogoč.

V Rusiji sami tudi ni nobenega, da bi se hotel za emigrante zavzemati, ako je tudi res, da nimata ruski kmet in ruski ruski delavec še vsaka kar bi rada imela in tudi potrebovala, je na drugi strani in tudi res, da č'ata vsi interese braniti svoj sedanj' položaj in se boriti proti njim, ki jim hočejo odvzeti svobodo in zemljo.

Ruska boljševiška delavska kmetijska in kmetijska delavska vojska da laha kak mifno račun, na svojo silo. Kongres ruskih emigrantov je iz odeve po-litično in zgodovinsko za vedno uničena-na se sveta.

Delavsko delegacijo v Zvezi S. S. R.

V zadnjem času obiskujejo številne delavske delegacije, sestavljene iz delavcev pripadajočih v prvi vrsti nekomunističnim organizacijam, Sovj. Rusijo. Te delegacije so po navadi zbirajo po tovarnah različnih vejah mesta in imajo zalogo, nastaneno na licu mesta predstavitelj položaj delavcev in kmetov v Sovj. Rusiji, njihove pravice, njihovo življenje, gospodarsko stanje, kulturo, organizacijo itd. Idu. Te delegacije so se izkazale ogromnega pomena, ker pripomorejo k vpostavitvi direktnih zvez med delavstvom Sovj. Rusije in onim zapadne Evrope, dalje, ker pripomorejo k razširjenju vseh okolišaj, ki jih razširjajo meščanske stranke in socialdemokrate o sovjetskem režimu in kooperativizmu tako Sovj. Rusijo in delavskim delavcem kmetoski državo med delavskimi masami zapadne Evrope. Vse te delegacije so navdušeno sprejele a strani ruskega delavstva, prepušujejo celo Rusijo, da se na licu mesta prepričajo o pravem položaju in vse odnesejo najboljše utase domov. Dostoj se bile najvšečje delegacije: v prvi vrsti nemški, angleški in belozhaski. Tudi v Milanu se pripravila taka delegacija, ki bi bila sestavljena predvsem iz reformističnih in maksimalističnih delavcev. Naravno, da se voditelji z vsemi stalinu u-trijajo proti temu, kajti na ta način bi bile vse njihove laži zamra. Tudi ruski a Sovj. Rusiji si utira pot vedno bolj in večjo bolj in bolj v delavsko kmetijskih množicah, znanje pa v končno smago nad kapitalizmom.

Neka pokrajina se sestoji skoraj izključno iz male posesti, t. j. iz posesti, obsega-joče nekaj hektarov zemljišč, katera ni po zmnožna redni družine. Taka posestva obdeluje lastnik s svojo družino, a poleg tega si lače tudi drugih zasluzkov. To so kmetje-delavci.

Take male posesti so posevem suženjaka in odvisne od kapitala kakor delavce-rokodelci, uradnik itd., čeravno na prvi hji izgleda, da je tak kmet samostojen, nekak kralj na zemlji.

Kmetosko gospodarstvo

Na takih malih, raskosnih zemljiščih je racionalno obdelovanje ču ne ne-mogoče, pa vsaj otekočeno. Danes delatv in kmetoskem gospodarstvu struje; pri-mitivno obdelovanje se grozno maščuje in ubija eksistentno močnost, ker ni mogoče v krajšem času in z manjšimi troški na istem prostoru več pridobiti. Tako obdelovanje je mogoče le na velikih posevkih, kjer je še ena ugodnost in sicer ta, da se tu laže industrijsko razvijajo, t. j. gojijo posemne kmetijske mašine, katerih proizvodnje preidejo v obrt ali industrijo, n. pr. živinoreja (mlekarstvo, stvarstvo) pri poljedelstvu se goji še vednoma eno ali dve rastlini (kot n. pr. sladkorna pes, žito, krompir, krompir (spirit) itd. Velikemu kapitalu (se-learnemu) ni morda v skodo, da se t'ča ka sušenjska posestva vnašajo; namreč: on si jih želi. Misa posestva brenarimo visoko obdavila in to najprej direktno, t. j. z davčnim vijakom in indirektno ali s trgovskim trgov, ki ga obvlada in ima diktirna čene kakor se mu pojubi. Le po-mislimo na čene moka, ki je moramo na-kupovati! Kam gre delavček zažalek, a-ko ne v blagorno veleposretnikov in trgovce! Ali je v stanu mali posestnik s svojim pitim pridelkom sodelovati pri svojih cenah? Prav nič! Namesto tega se mu napri se tretji davek, da mora za gotov čas oddati svoje stovne v službo onih, ki ga iztemajo.

Prijateljemo "Dela"

Neprestano sme čuti popravevanja, kdaj bo list lažl.

Storili sme zanj, kar je bilo treba, in lažl je.

Z vse pravine vprašamo naj semiljubo-niki: Ali ste uterili v svojo dolžnost do lista?

Ob svojem času sme razposlati o-krednice, pa je malo se jih je odzvalo sanjo. Ko se videli, da "Dela" ne izhaja, smo čutili potrebo, da bi zanj kaj uterili. Somisljivni! To je vaš list! O ču boše sami držali roko krmilo, list ne bo mo-gel izhajati. Zanj ne nalagajo ne banke ne podjetniki ne sodrugi. Živel bo le z vašo pomočjo, brez vse mora proušnati pravi ali slej pri sedanjih razmerah.

Prva vaša dolžnost je, da razprodatelj listi redno vnaš mese plačujoče. Škrbita, da se bo to godilo, nadzirajte razproda-jele!

Druga vaša dolžnost je, da list redno kupujete in širite. Ne dajte ga v roko takim, ki bi ga radi brali zastoj!

Tretja vaša dolžnost je, da zbirate pro-stovoljne prispevke ob vsaki priliki. Vnaš najvšečji dar pomaga pokriti izdatke stroške, ki jih imamo za tisk, papir in razproščanje. Zbiranje za list ni prepovedano po nobenem zakonu. Zato naj ne bo krnja, kjer se ni bi vsako toliko časa spemali našega lista. Žrtev nam namo-nijo samozhorno razsoljenje. Kdor ni silo-venno prestat, je dolžan toliko več pri-spevati za glasilo. Vaj si sam nabodi dar-je za skupno stvar!

Posivamo van, da greste na drugo! Naj ne bo krnja, ki bi sestel za delojem! Pokazite, ga ote na svojih mestih, poka-žite s do dejanjem in se v pravnih bo-vedani.

Upravništvo "DELO".

Glasovi z dežele

Našim dopisnikom

Za razširjenje lista je velična goro-va, da ima povod dopisnikov, ki sprejelo udeležiti vsak varujoči krajevni dopisnik. Ni treba, da si avdriček, če naj primel pere v roko. Vaj nam semiljubo-niki je laško dopisnik, samo če vo, da nam je vsak kratak dopis dobrodolet.

Tudi nam si tržba poljitihi omenih razprav in pravnih fraz, ki silnajo ne-venca ne kraje. V vsakem kraju, v de-lavski in na prostem, v mestu in na vsaj je polno dogodkov, ki silnajo de-politice in kmetoske. Gospodarske razmere, delavske, tržovske stvari, vse je laško dobro, da se sestari dopis za naš list. Zadeba, če sam dopisnik, naj si vsak zna napraviti sedbo o njem. Tudi naj sobo-ge na strani slovnice. Dopisje homo in po-porocila, če bo treba. Glasilo je, da se porocila romica in pa tako vti, ki imajo pomenu za kmetoski delavce.

Posivamo vse stare avdričke dopisnika, da spet primajo za pero. Vajših, ki je moralo "Dela" molčati, se je marsikaj odigralo, kar je silnajo delovno ljud-stvo. Zganite se, poročajte! Vnaš vate nas bo razveselila in jo homo radi ob-javiti, če homo vidijo, da koristni naš stvari.

Pišite pa s črnilom in le ne sme strati; druga naj ostane bela. Se le delavsko sodelovanje da proletarizma lista prvi-mažati.

Prav vzradodeni sem bil, ko sem silal, da naše delavsko glasilo list "Delo-zapet olivl.

Kotiko popravevanja, kaj je z listom; nekateri niso več verjeli, da bi bilo ču-tilni, drugi pa so bili urdno prepričani, da delavski glas mora na dan, tako ali pa na kakšen drugi način. Delavstvo ne mo-re ostati brez svojega razrednega glasila.

Tudi tukajnaje delavce ima svoje brid-ge ure, plače ne odgovarjajo trudu, ker delavce mora kama klesati in če nima zadostne hrane mora podčeti, ker delo je jako naporno. Kako si približati hrano-ke ni nima denarja? To je tisto veli-ko vprašanje, ki si ga vsak ne zna razre-šiti. Vsi delavci bi morali biti strokovni.

Strokovne organizacije v Rusiji

Po revoluciji l. 1905. so se pričele ži-velne razvijati do tedaj deloma mrt-ve, deloma ilegalno živovarjajoče strok-ovne organizacije. Radi zakonikih si-klam, policijskega nadzora, zapiranj a-izpogov strokovnih funkcionarjev se je pa tudi razmah moral kmalo potopiti v nastali razkari, katera je dometa vrhuncet t'č pred početkom svetovne vojne spet počasi izumirale in da so imelo vse strokovne organizacije "kraj" februarске revolucije 1917. ko-maj četirino članstva, katera so imelo strokovne organizacije v letu 1906.

V tem razdobju 1906. do 1917. so bile strokovne organizacije socialdemo-krate-meniševine, deloma tudi social-revolucionarne. Formalno so bile sestav-je strokovno-političnem oziru nevtral-ne, niso pa nikdar zakrvalje svojih po-litičnih simpatij. Prihliko volitev v du-žnost "četirino članstva, katera so imelo strokovne organizacije v letu 1906.

Z oktobrske revolucije 1917. se strok-ovne organizacije brem morno raz-razloze in ojačajo; obenem postanejo tudi boljvestne. S tem trenutkom pa se strokovne organizacije popolnoma pre-ustroje in postanejo najmočnejši faktor v sovjetski državi. Naravno! Ta revolucija je značila, da je država - de-lavstvo in delavstvo - država. Gospo-darske interese delavstva so zastopale strokovne organizacije sedaj je napram-malen številu privatnih podjetij; v na-cionalizirani (podržavljani) industriji so pa bile naloge strokovnih organizacij silneje in pomembnejše. One so sodele-ovale pri upravi pri produkcijsko-techni-izgraditvi in izboljšanju stanja in-dustrije. Strokovne organizacije so bile temelji državnega sistema; ako se samo pomislj, da volijo ovladane in sovjete posamezni obrati, to se pravi strokovno organizirano delavstvo, potem sledi jasno, da so strokovne organizacije naj-všečji faktor državnega ustrojstva. Naj-všečje je bilo kolektivno delavstvo vs-je delavstvo obligatorno delojemalci po-djetnih obrata so bili v skupnosti člani odnosne strokovne organizacije. Sedaj je članstvo prostovoljno; seveda je moralen član pristnik na vsakega delavca tako si-letn, da je ta prostovoljno bolj formalnega pomena.

Strokovne organizacije so odličnejši faktor v gospodarstvu. Sporazumno s strokovnimi organizacijami se imenuje-jo vsa vprašanja na polju industrializacije. Tovarniki komiteti (sileno našim de-lavskim zaupnikom) so celica strokov-kih organizacij v enem obratu; vsi de-lavci gotove industrialne panoge enega kraja se potem združujejo v strokovnem društvu in iz strokovne organizacije gotovega kraja se nadalje zvežejo v "sovjete profesionalnih udruženj" do-tičnega kraja. Nadalnje višje jedinice so gubernijski sovjeti profesionalnih udru-ženj, ki se osredotočijo v centralnih ko-

Mimogrede

Namen je bil moj da se, po dolgem molku, nekoliko potolim. Na volim logariki in teatralno. Razmere niso dovolile, da bi se bil kaj natri urezati. In razmere so hudi gospodari. Zato mi je bilo bolj na jok. Čistotaj naj ni opuste. Če hojete.

Čankar je v svojih "Hlapci, poudal" v dobi protireformacije so v naših krajih pobili polovico potemnih ljudi, druga polovica pa je pobegnila. Kar je ostalo je bila središnja država. In mi smo vsaki svojih ledov.

Kdor čita slovensko narodno in kirikalno časopis spizna lahoj, da je Čankar sodelj pravno. Odkar imamo slovenski časopis, vsajemo vsakej in utimo kako zamore narod na lje našin poljubovati lobo, ki ga tepe.

Kdor vsaga tepe ne verjame, naj čita zgodovino slovenskega naroda od leta 1848. Naprej in naj čita naše sedanje narodno in kirikalno časopisje.

In naj čita "Hlapce". Zakaj "Hlapci" so lakor zredli, ki se v njem vidi vse, ki so precepali na kolena ko so se ta samajeta.

Teh pa je veliko. Zato nisem bil razpoloben za lalo. Danes. Danes ne ko teknujejo narodnjaki in kirikalci med seboj kdo bo prej in lepe našli ljudstvo naj zataji ta malo kar je razma-vu v glavi in to malo kar je poguma v srcu.

Jaz pa bi rad iz Hlapcev delal ljudi, pa naj je pot težava, pa naj gre v ho-lubotje, le tudi je se ni nable pre-meriti do konca.

Mi jo homo! Kalandar.

Iz Buenos Ayresa

Predrago "Dela"

oglasili se hočemo ameriki tudi mi, pri-jatelji v Južni Ameriki. Marsikateri semljani si predstavlja, da bi v tej deželi Floveku ne smelo nič manjkati, sicer je vse drugače. Tudi tukaj, kot povsod, kjer se obdeluje britanska sila kapitalizma, nima človek ure prostega življenja; vedno mora le garati in biti sedel. Naj je v vsakemu proletarju znano da buržoazija ne nikoli ni delala v prid revnu-mu in zatiranemu ljudstvu, marveč gl-uda vedno le, da ga izkoristi. Da se tudi tukaj postavimo v boj in odpremo oči mnogim, le vedno v tem nabajajočim se proletarjem, smo upostavili skupno po-litično organizacijo ter travno ustavili 30. 8. 1925. kulturno društvo "Ljudski o-der" takoj je ljudstvo goščavo veliko navdušenje pri delovanju.

Pričeli smo s prvimi vajami, a kateri je društvo laško obšlo.

Uprava v kratkem ustanovila tudi dra-matični odsek, ter ustanovila skupno prijetje vseh vsakega člana društva.

Prijetje je bilo vsakega člana društva in dobre volje do skupnega delovanja, da bo napredni naša sm, bodimo mi v vrstah pripravljeni.

Tiskovni sklad

Pri oči imamo naših protikov smo je polječina oblast upravnice vse zad-rične p'č, ki bi smela, 100 v denarjih šteti obdelujejo in nam pa n'čto v'č. Sedrugi list prije "30. Odra" svoj smelo je obdelati v v'č. Obdelanje namo-ri samo življeno uveljaviti pa in obdelati smokh.

Table with 2 columns: Name and Amount. Includes entries like: Babič: Dali vsedni rudarji L. 137.45, Babič: II. nab. pol. L. 109.90, Vajava: Potom lisa 16 in 41 = 37.-, Cleveland (Amerika): Nabral Vajbo U-čič med proletarci iz lipjanске okolice L. 600.-, Puhaj: A. P. = 1.-, Škrban in Golevina: Dva sodruga dala L. 10.-, Trst: Stavac = 5.-, Trst: Malice = 10.-, Boljane: Nabrano med sodrugi in somi-Aljenki L. 50.-, Babič: Dali vsedni rudarji = 75.-, Babič: nab. pol. = 64.-, Stojevan: Nab. pol. 208 = 292.20, Sofian: Potom B. = 24.20, Dolina: Sodrug in somisljivni = 49.-, Mijava (C. Sl. Rep.): Darovali vsedni delavci potom Ivan Logar-ja = 31.75, Strojarski J. P. = 4.20, Loharja pri Ajk: Nab. pol. 245 = 18.-, Gostin: Z. Pavčič = 11.-, Adž-Miljan: Nab. pol. 302 = 36.-, Pajrina: Nab. pol. 455 = 32.70, Babič: Nab. pol. 417 = 18.20, Trst: Nab. pol. 481 = 3.-, Trst: Mezinac nabral na bloke = 25.-, Trst: M. L. in J. = 15.-, Gopavac: Nab. pol. 375 = 41.-, Babič: Nab. pol. 418 = 40.-, Babič: Nab. pol. 458 = 41.-, Nabralina pol. 394 = 25.-, Nabralina pol. 476 = 20.-, Buenos Aires: Nab. pol. 435. Potom "Ljudskoga. odra., podv. v B. Aires" = 115.-, Trst: Nab. pol. 453 = 29.-, Trst: Nab. pol. 483 = 23.-, Tolminski: Denarno pismo = 25.-, Babič: Prispevek za "Dela" = 373.90, Sofian = 28.20, Buenos Aires: Nab. pol. 279 = 24.70, Trst: Nab. pol. 484 = 27.90, Nabralina od nekoga obhajala v Tiskovni sklad "Dela" L. 100.-, Gostin: = 20.-, Do današnje števile vsaka skupna nabralina = L. 5.100.000

Odgovorni urednik: Viktorič Babič. Stab. Tih. Silvio Spasani - Trieste.